

آبونه شرائطی

داخلی ، خارجی هریر ایچون
سنه لکی (۲۵۰) ، آلتی آیانی
(۱۳۰) غروشدور.

[نسخه می ۵ غروش ،
سنه لکی ۵۲ نسخه در .]

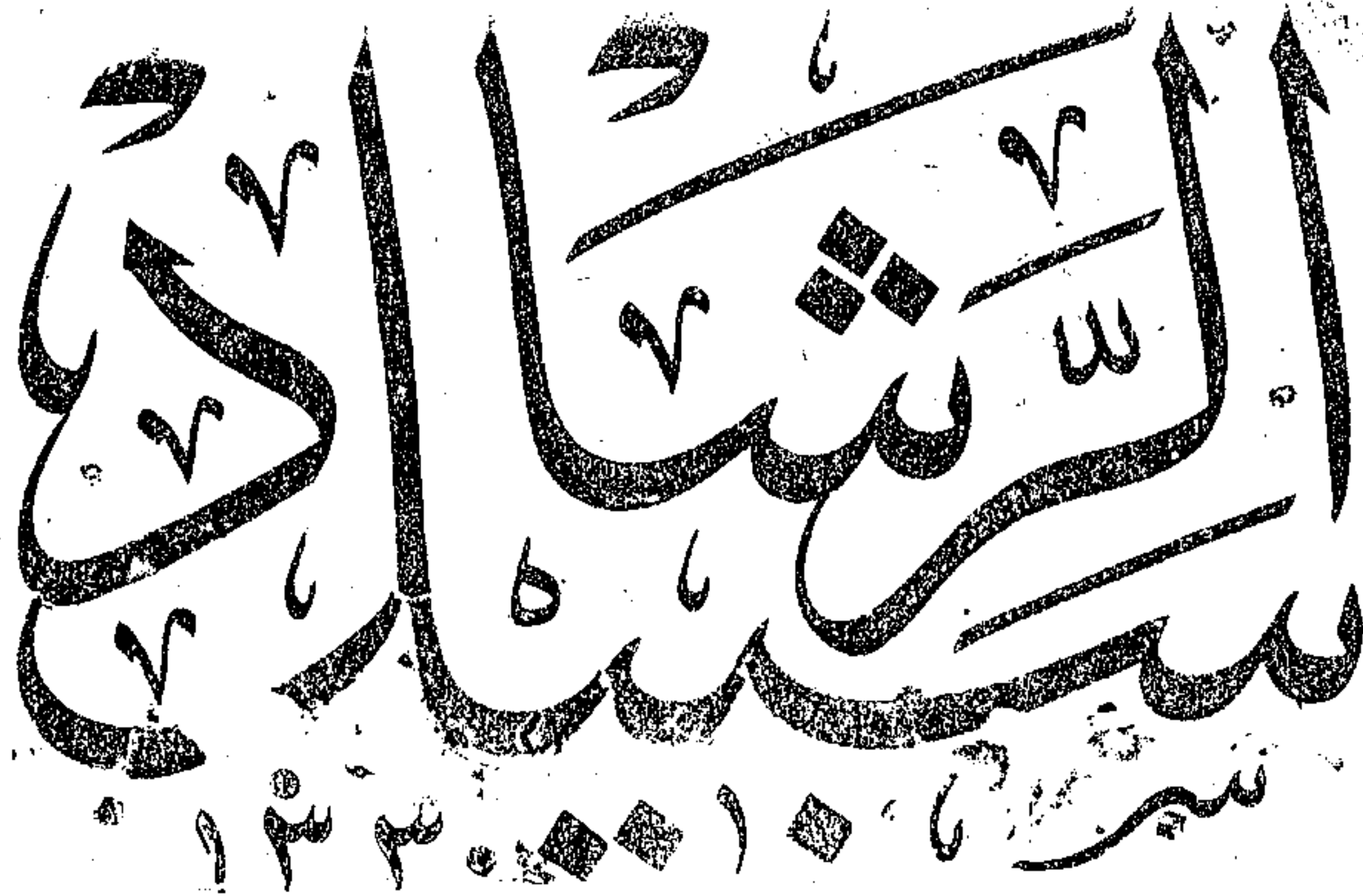
اداره خانه

باب عالی جاده سنده دائرة مخصوصه

اخطارات

آبونه بدلی پشیندر

مسلكه موافق آثار مع الممنونیه
قبول اولنور . درج ایدله یین
یازیلر اعاده اولونماز .

اخطارات

آدرس تبدیلنده آبرجه بش
غروش کوندربلیدر .

مکذوبلرک امضالری واضح
واووناقلی اولسی و آبونه صره
نومروسی محتوی بولنسی لازمدر .

ممالک اجنبیه ایچون آبونه
اولنلرینک آدرسارینک فرانسره
جهده یازلسی رجا اولنور

پاره کوندربلیکی زمان نه یه دایر
اولدینک واضحاً بیلدیرلسی رجا
اولنور .

دینی ، فلسفی ، علمی ، ادبی هفتلق مجموعه اسلامیه در

والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم

باش محرر
محمد عاکف

صاحب و مدیر مسئول
اشرف ادیب

اتبعون اهدکم سبیل الرشاد

عدد : ۳۷۱

۱۷ ذی الحجه ۱۳۳۹

پنجشنبه

۲۶ ایلول ۱۳۳۴

جلد ۱۵

ملوك و امراى اسلامك اجراى نفوذ ايتديكى ، تجار و علماسنك طولاشدېنى هر يردو وجوده كلن معايدو قصور كې مؤسسات جسيمه به بر مجانست ايراث ايتدى . اندلس ، شمالى افريقا ، مصر ، سوريه ، عراق و سائر كې اسلامك ساحه حكمرانيسته داخل اولان پر لر صنعت معماريه نقطه نظرندن يك دنك بر منظره ارايه ايتكمه باشلاديلر .

اسلامك صنعت و تجارتو فضله اهميت ويرمكده ، اهلنه شرف و امتياز بخش ايتكمده اولمى مسلمانلرك معدنلر ايشلده رك بونكله درلودرلو حليات ، سلاح و سائر آلات و ادوات وجوده كتيرومه لر ينك حقيقي طاملارندن برى اولدى . فن و صنعت مالنده بصورتله تدرىجاً ترقى و تكامل ايدو ايدو عالمى بشقه بر طاله قلب ايتديلر . حياتك شكل و شرائطنى دكيشدريدلر . مسلمانلر چيى تقليد ايتكدن كاغذ باقمقه قلمبه رق بونى پاموقدن ، باچاوره دن ده پامقى بولنى كشفه موفق اولديلر .

بارونك كيفيت استعمالنده يكيلكلر كوستره رك بر چوق شيلرده بو قوتدن استفاده ايتكمه باشلاديلر . ايلك اول باروت واسطه سيله آغبر جسملرى آتان هر بلدر . آلتش طقوز سنده حجاج لك مكه مكرمه محاصره سنده ، اون ايكنجى عصر ميلاديه مصرده ، اون برنجى عصرده تونسده ، ۱۳۰۸ سنه ميلاديه سنده جبل الطارق محاصره سنده ، ۱۳۴۲ سنه سنده فرناطه ملكى اسماعيلك باظه و طرفه شهر لريله عيى سنده مائد جزاير محاصره لرندو هپ باروت قوتنك تاثيرندن استفاده اولنمشدر . فرانسر مورخ فرره راس بوتون بو محاصره اتده قورشونك باروتله آتيلمش اولدېنى ، اسپانياخر سبنازلرينك اووقندن اعتباراً باروت قوللانمغه باشلاقلرينى قيد ايتكمده در .

۷۰۶ سنه هجره سنده يوسف بن عمر ايبك يرينه پاموقدن كاغذ استعمال ايتمشدر كه يونان مورخلرينك ورق دمشق نامى ويردكارى بودر . بالاخره اسپانياده اسكى قاشلردن كاغذ پامقى ايجون آريجه اعمالتخانلر تأسيس ايدللكه باشلانمشدر . اسلام ايجاد كرده سى اولان بو نوع كاغذ اون اوچنجى عصر ميلاديه فسيطلده قوللانمغه باشلامش ، اورادن فرانسه ، انگلتره ، ايتاليا و المانيا به كچمشدر .

مسلمانلر نباتات ايله ده مشغول اوله رق بونده ده اثر لرينه اقتفا ايتدكارى اقوامه تفوق ايتمشدر . بر جوق فنى تجربه لرله نباتاتك تكثير انواعه موفق اولدقلى كې مختلف ايشلرده بالخاصه شون طيه ده استعمالى خصوصنده محير العقول بر قوه ابداعيه كوسترمشدر . مسلمانلرك طبقات الارض علمنه مائد براقش اولدقلى بر جسوق آثار واردر . عبدالرحمن اولك قرطبه ده بر نباتات باغچه سى تأسيس ايله متنوع تخمىلر جمع ايتكم ايجون اقطار شرقيه به علمادن بر طاقم سياحىلر اعزام ايلش اولدېنى تاريخ بزه تفصيلاتيله خبر ويريبور .

ايشته اسلامك فن و صنعت نامنه بويه خارقه لار ايجاد ايتديكى ، بر طرفندن ده ها زاده ترقياته تشويق ايله مشغول بولندينى كون روماليلرك ، جمهورينك تأسيسندن انقراضى تاريخنه قدر وضع ايتمش

قوى ، جاهل و يا عالم اولسون ، هر مسلمان انجق بوهده مربوط و متوجه اولميدر . انجق بوسايه به دركه مسلمانلر وظائف اخلاقيه ، اجتماعيه و سياسيه لر ينى انجق ايفايه موفق اولورلر و ادين و سريع خطو لرله ساحه رفعت و سلامتده قطع مراحل ايدو بيلورلر .

عالم اسلام بمعظم بر طاله در . آنى تركيب ايدن اقوام او عائله نجيليه نك شعبات مختلفه سنى تشكيل ايدر . شعبات مذكور دنك ايكنى نوع وظائفى واردر . برى هر شعبه نك كندينه قارشى اولان وظائف خصوصيه سى ، ديكرى ده شعبات سائره به قارشى اولان وظائف ايدر . بونلردن ايكنجى نوع وظائف ايفاسى بر نجيستك ايفاسنه وابسته اولديغندن وظائف خصوصيه وظائف عموميه به تقدم ايدر .

بو وظائفك ماهيته كنجه وظائف خصوصيه فردك سويه اخلاقيه و فكريه سنى درجه قصوايه اهلايه و اسلامك اساسات اخلاقيه ، اجتماعيه و سياسيه سنى ده اتمام ، ده اتمك بر طرزده تطبيقه چاليشه قدر . وظائف عموميه ايسه اقوام مسلمة سائره ايله بر تسامد تام ايجنده يشايه رق انلرك حریت و عظمتنه حرمت ، ترقى و تكامل لر ينه معاونت خصوصندن عبارتدر كه ملك اسلاميه ايجنده ربه اجانبه كيرمش و يا اومه لك به تقرب ايلش اولانلرى قورتارمق بو وظائف زمزمه سندنر . چونكه بر ملت حریت و استقلالى ضايع ايلكله طريق تكاملنى شاشيرمش ، موجوديتى تهلكيه قويمش اولور كه تسامد اسلام بويه بر حالى نچويز ايدو مر .

وحدت اسلاميه بى پايان قوانك ، عناصر و عواملك بر كل تام حالنده آهنكساز بولندينى وحدت كونييه بمائل بروحدتدر . بوتون عظمت و حقيقى بو حالندن نشأت ايدر .

خاتمه مقال اوله رق شونى ديرزكه اقوام مسلمان دين اسلامى قبول ايدو رك معظم و مشمشع بر مدنيت قورمه موفق اولمشلردى . اساسات اسلاميه بى ده كوزل اكلايوب ده واقفانه و فاضلانه بر صورتده تطبيق و اجرا ايلدكارى و اولره ده اجدى و ده اصميمى بر ارتباط ايله باغلاندقلى تقديرده بوكونكى كريبو انحطاط لرندن يوكسله رك مدنيت حاضره نك فوقده يكي بر مدنيت خلق ايدو جكلردر كه انسانلر آره سنده تأسيس و تقرر ايله چك رافت ، عدالت و مساوات فكر لرندن متواد بر تسامد آهين ايله نوع بشره بخش ايدو چكى بى پايان نم و حظوظات معنويه بو مدنيت جديده نك اسباب تفوتى تشكيل ايدو جكلر .

صرك

اسلام و مدنيت

— ۳ —

مسلمانلرك كرك فن معماريده ، كرك تزيينات معماريه ده اساتذه عالم اوله لرى معموره ارضك هر كوشه سنده ، مهندس لر ينك آياق باصدينى ،

واردی . قرطبه نك محیطی سکسان فرسخ اولوب داخلنده آلتش بیک قصر ، سکسان بیک ایکی یوز اوج خانه بولنیوردی . سلامقه یوز یکریمی قصبه و قریه بی احتوا ایتمکده ایدی . اشیلیده بالکیز حریر نسجیاته مخصوص آلتی بیک مؤسسه واردی . شایان قید و تذکاردکه بورالر اسپانیول اداره سنه کچدکدن بر مدت صکره بیک یدی یوز قرق ایکی تاریخلرنده بتون اسپانیاده هر نوع صنایع نسیجه به طائد اولوق اوزره آنجوق اون بیک مؤسسه بولنیورایدی . عمومی و خصوصی کتبخانه لره کانهجه ، اسلامک بونلره ویرمش اولدینی اهمیتک درجه سنی تقدیر غیر قابلدر . بوبابده عمومی بر فکر ویره بیلیمک ایچون شونی خبر ویره لم که اندلس حاکمی عبدالرحمن ناصر (مدت سلطنتی ۳۵۰ - ۳۶۶) ک کتبخانه سننده درتیوز بیک جلد کتاب واردی . بغدادده خلیفه عباسی ناصر بن مستخنی نك کتابلری ده همان بوکایاقین ایدی . قاردینال اکسیمینوس غرناطه شهر ی میدانلرنده برکوندن سکسان بیک جلد راده سننده آثار اسلامییه یاقشدر .

ابن البندی (سیاحین مشهوره دن) بیک یوز قرق تاریخنده قاهرده بر کتبخانه ده بالکیز علوم ریاضیه و هیئت طائد آلتی بیک جلد اثر وبری عبدالرحمن صوفی نك اولوق اوزره ایکی کره کورمشدر . اهل اسلامک بیوک بر اثر امتیاز ورجحان کوسترسی ، طریق تعالی و تکاملده سائر امتلری کندینه پیرو ایتسی بالکیز معارف ، صنایع ، قوانین و نظامات ساحه لرینه منحصر دکلد . بوشیلرک یاننده اونلر موسیقی و الحانه ده مزاق ایتدیلر . استیلا ایتدکاری فارس ، هند ، روما ممالکنده موسیقی به دائر کوردکارینی آلفله برابر بونقطه ده طور مادیلر . مقتضیات سائر حقنده کی مسلک لری موسیقی ده ده تطبیق ایدرک یکیدن برچوق آلات طرب ایجاد ایدیلر . عربک بو خصوصده نه مهم موفقیتلر الله ایتش اولدیغه رویونامک تاریخ موسیقی به طائد بر اثرنده سویلش اولدینی شوسوز بر مقیاس اوله بیلیر : عربده اوتوز ایکی نوع رباب ، فرق برنوع کانهجه ؛ اون بش عود و طنبور کی سائر آلات و تریه که جمعا آلتش برچشید ساز نوغندن آلات موسیقیه واردی . هر نوعک فردلری آره سننده محالست بولنمقله برابر بونلر فایت بدیع و مدھش اولان شکلریله یکدیگرلرندن آریلیرلردی .

موسیقی هارون الرشیدک زمان خلافتنده ، بالخاصه اونک سراینده اوج کاله وارمشدی . ابراهیم الموصلی و اوغلی اسحاق ، غریض می ، ذریاب ، بونلر بالخاصه سرایه خدمت ایدن اساتذہ موسیقی ایدیلر . خلفای اسلامک موسیقی به اولان درجه اعتبارینه ، بوفک اربابه قارش کوستردکاری توجه و التفاته باقیله رق اصل بدایع آشنا بر ذوقه ، حسن طبیعت مالک اولدقلری کسدریله بیلیر . کوریورز که هارون الرشید ، بر جاریه سی حقنده سویلش اولدینی قطعه بی بسته له مش اولان زیر بن دهانه یکریمی بیک درهم ویریور . عینی ذات ینه برکون حضورنده ترنم ایتدیکی بعض الحانه بیوک بر اثر قدرت و مهارت کوستردرک کندینی طریقه کتیرمش اولدیغندن دولای خلیفه کندینی

اولدقلری قانونلر بر رومالی ایچون چالیشمقی ، صناعتی انتسابی عار عد ایدیوردی . حتی اوکوست ، بردارالصناعه نك اداره سنی درعه ده ایتش اولان بر اصیلزاده بی کندی کندینی تحقیر ایتش اولوق تهمتیه اعدامه محکوم ایتکده ایدی . (۱) رومالیردن بر چوغی ، فلاطونک حرف و صنایع اربابنک حقوق مدنیه دن استفاده به لایق اولمادقلری یولنده کی نظریه فلسفیه سنه ره ایتکار بولنیورلر ایدی .

ممالک اسلامییه آره سننده تجارتی تأمین ، مخبراتی مضبوط برشکله افراغ ، مملکتلری یکدیگرینه ربط ایتک ایچون مسلمانلر بوللر ، کاربانشلر وجوده کتیردیلر ؛ ایجاب ایدن مواقعه قبولر قازدیلر ؛ صهرنجلر بایلدیلر ، پوستلر تنظیم ایتدیلر . بوسایه ده اندلس ، مراکش جزایر ، تونس ، مصر ، محروا و سودان ، عربستان ، ایران ، روسیه نك اسلام ایله مسکون یرلری ، هند ، چین ، کوفه ، بصره ، سوریه عراق ممالکی آره لرنده بیدای ارتباط ایتدکاری کی هپسنلکده مکوم مدینه ایله طرق مواصله سی تأمین اولندی .

مسلمانلر بلادک تنظیمی ، سیاست داخلیه نك حسن تدبیر و تمشیقی ، شرطه (ژاندارمه) نك تنسیقی خصوصیاتنده بک بیوک بر اهمیتله چالیشمشلردر . تشویق صنایع ایچون درلو درلو تدابیره توسل ایتکله برابر ارباب حرف و صنایعه نقیب (کتخدا) لر تعین ایتمشلر ، کتبخانه ، بیمارستان و سائر مثللو عمومی وجسم بر طاقم مؤسسات نافعه وجوده کتیرمشلردر . بو تشبثات عمرانیه و تنظیمات مدنیه نك اک پارلاق آثارینه اون اوچنچی عصر میلادینک ثلث اخیرندن اون بشنچی عصرک نصفه قدر غرناطه شهر ی جلوه کاه اولمشدر . اوننجی عصر میلادی اثناسنده امیر المؤمنین عبدالرحمن ناصرده زمان خلافتنده قرطبه شهرینی وجوده کتیردیکی بر طاقم مائر عالیه مدنیه ایله بهشتی برحاله افراغ ایتدی . قرطبه اونک زماننده کوشکلر ، باغچه لر ، حیوانات وحشیه و تل اورکولرله محاط قوش باغچه لری ، قوشو میدانلری ایله طولمشدی . هر شعبه دن وجوده کتیردیکی دارالصناعه لرک مقداری بک چوغه وارییورایدی . زهرا ، قاعوره ، روضه قصرلری فنی و مالی بک بیوک قیمتی حائز ایدیلر .

عبدالرحمنک یامش اولدینی مجلس (صالون) ک طرز انشاء ، نقش ، تزین اعتباریله جامع اولدینی آثار صنعت عقللره وله ویره چک بر راده ده ایدی . قصر الحلافه دینیلن قصری ایسه بوندن دهامکمل و دهامحتشم ایدی (مقری نك نفح الطیب نه باق) .

عبدالرحمن زماننده اندلسده سکسان بیوک ، اوچ یوز کوچوک شهر واردی که بونلرک حاوی اولدقلری کویلر ، مزرعه لر اون ایکی بیکه وارییوردی . زمان سلطنتنده قرطبه ایله زهره و زهرا آره سننده مبانی بیدای اتصال ایتشدی . بر صورتده که خانه لردن عکس ایدن ایشیقلره اون میلک بر مسافه قطع اوله بیلیردی .

طایطله ده اسلامک حاکمیتی زماننده ایکی یوز بیک نفوس

(۱) بستانی نك دائرة المعارف نه باق . جزء ۱۰ صفحه ۲۷۷

جف القلم ویرمش اولدقلری حکملرله حقیقته، تاریخی قارشى هیچ ده لازمه انصافه رعایت ایتماش اولدقلری آکلارلر ایدی .

اوکزده بوکونکی دولت عثمانیه ، خلافت اسلامیه نك ممثلی اولان بو حکومت طورورکن بیلمنم نیچون اوزاقلره کیده رک مفاخر مدنیه لری ماضی به قاریشمش اولان ملک تکرک احوالندن دعوا مزه دلیل آرامق کلفتی اختیار ایدیورز .

دولت عثمانیه ، تأمین ایتدیکی الک اوافق منفعت کندیسینک تقسیم سفره سی اوزرندن قالقوب اوزاقلاشمه سنه بروسيله احضار ایتسی اولدیغنده شبهه اولیان ، شو حرب معظمی کوزل بر فرصت بیلرک بر طاقم داخلی اصلاحات قویولدی ؛ وایلك اجرا آتی دوائر رسمییه بی اصلاح ، و معاملاتنی تنظیم مسئله سی تشکیل ایتدی که ، امتیازات اجنبیه مسئله سی عصرلردن بری بویولده تشبثاتده بوانه بیلیمه سنه قطعاً مانع ایدی . کوریلدیور که دولت بوکون مکتبلرده اصول تدریسی اصلاح ایله مشغول بولنیور ؛ بر طرفندن ده بریر مکتبلر ، مدرسه لر وجوده کتیریور ؛ دوائر عدایه بی الیک بر طرزده تنظیم ایتکه قرار ویررک بونک ایچون عدلیه نظارتنده متعدد قومیسونلر تشکیل ، محاکم شرعیه مسئله سی ده بوقومیسونلره حواله ایدیور . غائله حرب اونک احوال مالیه سی تنظیم ، مملکتده زراعت ، تجارت ، صناعت ترقیسی تأمین ایدمک و سائلی استکمال مسئله لرله اشتغالنه مانع اوله میور ؛ بومساعی سایه سنده طریق ترقی و فلاحده آتمده اولدیغی کنیش آدیلمر باقلمر آرزومان طرفنده کندیسینک الک بیوک امتار صر ه سنه کجه حکم ایتک ضروریدر . اسلام مدنیته منافی اولهیدی بوکون عالم اسلامی ممثلی ایدن و باشنده خایفه مسلمین بولنان حکومت عثمانیه اصلاحات مدنیه بولنده بویله یالکز باشنه یورو یوب کیدرمی ایدی ؟ خایر ، خایر ، اسلام بوکون یینه بر حیاتدر ؛ طراوت حیاتی مکملاً محافظه ایتکده در ؛ آنجق بعض اتباعی اوامریته مخالفت ایتدکلری ایچون نفسلرینه آجیایه رق طریق سفاهتده اولو اورتی ایلری آتیلمش اولان امتلرک باشلرینه کلن حاللر اونلرکده باشنه کلدی . « ما کان ربک لیهلک القرى بغلام و اهلها مصلحون »

محقق ، اسلام بر ایکنجی دفعه اوله رق بلنی طوغرولته حق ، اتباعی ، اولجه سلفلرینک یابدیغی کبی ، طریق فلاح و استقامتده قطع مراحل ایدم ایدم او پارلاق تاریخلری ، او بر فیض ، بر معالی دورلری دنیا یه یکیدن کتیره جکلردر . وایشنه اوزمان قرآن طعن ایدنلر ، مسلمانلرک سعادتلری ، ترقی و تعالی یولنده ائم سائر ایله ایله منافسه یه اقتدارلری تأمین ایدن عامل یکانه اونلرک خاقی قرآنلرینه دعوت ایتملری مسئله سی اولدیغی آکلایه جکلردر .

عبدالعزیز چاویش

[بو مقاله نك اصلی برلینده آلمانجه اوله رق انتشار ایدن عالم اسلام مجموعه سنده نشر اولونمشدر .]

اللی بیک درهم جائزه ایله تالطیف ایدیور ؛ و بونکله اکتفا ایتیه رک نه آرزوی وارسه عرض ایتسی سولنیور ؛ زیر ریفده بر ریاسته مسی اوزرینه اوراده واسع براراضی ویرمکله برابر مهم مقدارده تخصیصات باغلا یور .

منی ذریاب ۲۰۲ سنه سنده عراقدن اندلس حاکمی عبدالرحمن اوسطی زیارت کلدیکی زمان عبدالرحمن نك بالذات قارشى چقمش اولدیغی ابن خلدون بیان ایتکده در .

خليفة مهدی نك کوله سی اولان ذریاب ابراهیم الموصلی نك شا کردی اولوب . اندلسه موسیقی ادخال ایدن و اوکشور اسلامه غناء صنعتی یادکار بر اقان اودر .

امتلر آرمه سنده موسیقی و سائر صنایع نفیسه نك مظهر اولدیغی ترقی بواقوامک حضارت و مدنیته کی ترقیلرینک درجه سيله مبسوطاً متناسب اوله جنی حقایق مسلمه دندر . بویله اولونجه اسلامک ترقیاتی ، مدنیته نك بیوکلکی ، سیاستک علوی حقیقه ویرله جک حکمی اسلام حکومتلرینک ، بتون انواعیه ، صنایع نفیسه و بالخاصه موسیقی ده کی بهره لری حقیقه تاریخی صحیفه لرینی قاریشدیور رق بوبابده اساسلی بر فکر ایدیه جک اولانلره حواله ایدم بیلیرز . مسلمانلر بو وادیلرده خارقلر کوسترمشر ، بدایع وجوده کتیر مشلر بونک شان حیرت برجهتی بوقدر . اوامتلرک پیغمبرلری « احث لدنیاک کانک تمیش ابدأ و اعمل لا آخرتک کانک تموت غدا » دیر ، قرآنلری « اعملوا فی سبیل الله عملکم ورسوله » فرمان لایزالیسی آذان انتباهلرینه ایصال ایدر ، حیات مادیه و اخلاقیه جه اونلرک مراتب کلاک متناسنه وارمه لری یک طبعی برشیدر .

شورایه قدر اولان سوزلریمزله اسلام مملکتلرینک اولجه مدنیته کونا کون تجلیاتیه ، بی نظیر بر سیاست حکیمانه ایله معمور و صرفه بر حیات مظهر اولدیغی کوسترک ؛ بر جوق امتلرک بار بارلق حیاتندن ، وحشت حال و طورندن حقیقی مدنیته ، دیمو قرآتیک و جدأ منتظم و مکمل بر طرز حیاته آنی بر صورتده کجه لرینک حقیقی عاملی آنجق دین اسلام اولدیغی ایضاح ایتدک . ویردیکمز بوايضاحات و تفصیلاتدن صکره بو ترقیات و تکاملاتی ایجاب ایدن شینک صرف اسلامک روحی اولدیغنده شبهه ایدیه مز . کذلک صولک عصرلرده مسلمانلرک دوچار اولدقلری ضعف و تأخر یکانه سائق اورج علویدن ، هر فان و نور ، عدالت و مدنیته ، اخوت و تام معناسيله ده موقراسی رو خندن اوزاقلاشمه لری اولدیغنده ذره قدر تردد و انتباهه محل اولدیغی خان ایتک یک بیوک حق سزلق اولور . اسلامک حضارت و مدنیته قابلیت اولمادیغی ، اهل اسلامک مجادله حیات ساحه لرنده ملل سائر ایله رقابت و مسابقه یه مقتدر بولمادیغی دینه قارشى وسیله صولت اتخاذا ایدنلر اسلامک حقیقتی بیلرلر ، تاریخی کوزلجه تدقیقه قویولمه لر کندیلرینک بویله